

Årets sortförsök

En ny i topp

Robert Olsson, NBR Nordic Beet Research Foundation

Alla tio sorterna från 2009 fick stanna kvar och två nya släpptes in, Mixer och Rosalinda KWS.

Av årets åtta nya kandidater gavs alltså två marknadstillträde. I pipelinen med två års provning ligger ytterligare 15 sorter, varav fem stycken ligger på nya toppsorten Rosalindas nivå. Det lovar gott, i all synnerhet som de nya sorterna är väl spridda på de olika fröfirmorna.

Jämn målgång

Diagrammet visar att målgången efter tre års provning blev mycket jämn. Det innebär att alla befintliga marknadssorter fick förnyat förtroende.

Två sorter doppar på mark utan nematoder: Julietta och Theresa KWS. Båda är nematodtoleranta och ligger i topp där sådana kryp finns i marken. Sortvalet på nematodinfekterad mark utvecklas i nästa artikel.

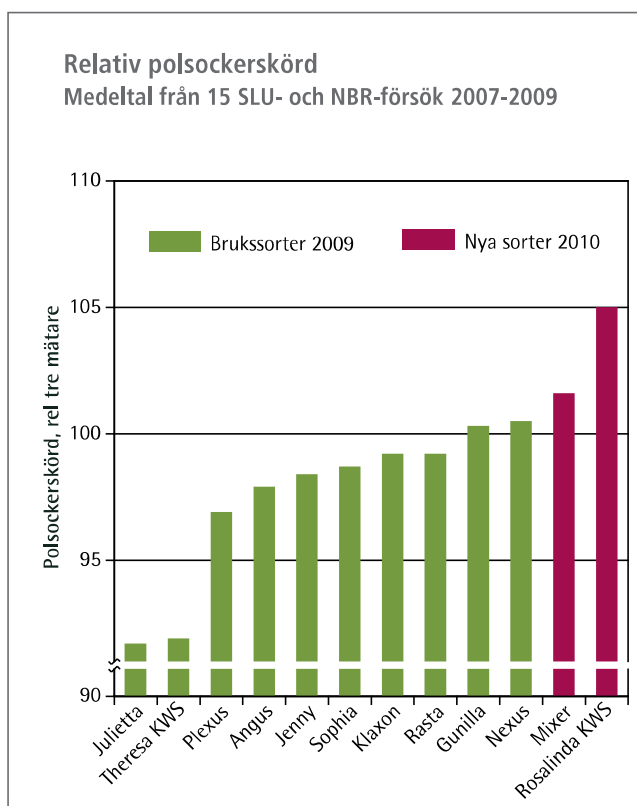
Att välja är att försaka

På nästa siduppslag finns 19 viktiga parametrar för sortval listade. Under var och en ser du rangordningen från bästa till sämsta sort. Hur du använder tabellen förklaras längst ner på högersidan.

Siffror från tre års provning finns i tabellen på detta uppslag. Medel för 2009 års tre mest odlade sorter – Rasta, Gunilla och Nexus – ligger som mätare.

Mer på nätet

Allt som är värt att veta från sortförsöken, både i Sverige och Danmark, finns på NBR:s hemsida, www.nordicbeet.nu.

Provning av sorter beställbara våren 2010

Medeltal från 15 försök 2007-2009

Sort	Antal plantor 1000-tal/ ha	Renvikt ton/ha	Sockers- halt %	Polsockerskörd ton/ha	rel. 1-3	Blåtal mg/100g beta	K + Na mM/100g beta	Renhet %	Renhet -blast/ sten %	Jordhalt %	Intäkt diff kr/ha
Medel mätare 1-3	98,3	79,9	18,3	14,6	100	11	3,6	92,3	93,2	3,2	0
1 Rasta	95	79,2	18,3	14,5	99	10	3,2	92,4	93,3	3,2	-162
2 Gunilla	99	80,0	18,3	14,7	100	10	3,5	92,3	93,2	3,3	103
3 Nexus	100	80,3	18,3	14,7	101	12	3,9	92,4	93,2	3,2	58
4 Sophia	99	79,3	18,2	14,5	99	10	3,5	92,1	93,2	3,3	-449
5 Plexus	101	79,1	17,9	14,2	97	11	3,7	92,2	93,2	3,2	-884
6 Theresa KWS	98	70,4	19,1	13,5	92	11	3,5	90,4	91,8	4,7	-2 526
7 Julietta	101	74,6	18,0	13,4	92	15	4,1	92,3	93,4	3,0	-2 440
8 Angus	97	78,6	18,2	14,3	98	10	3,6	92,0	92,9	3,6	-601
9 Jenny	101	80,0	18,0	14,4	98	10	3,6	92,4	93,2	3,2	-382
10 Klaxon	98	80,4	18,0	14,5	99	11	3,5	92,6	93,4	3,0	-200
14 Mixer	101	81,4	18,2	14,9	102	11	3,7	92,3	93,2	3,2	447
18 Rosalinda KWS	101	83,8	18,3	15,4	105	9	3,5	92,3	93,3	3,2	1 308
RSQ	84	88,0	93,7	91,9		86	91,6	85,3	93,0	93,0	
LSD 5%	2	2,1	0,2	0,4	3	1	0,1	0,5	0,4	0,4	

Sort	Sortägare	Resistens R God tolerans T Viss tolerans (T)			Antal plantor 1000-tal/ha		Mjöl- dagg %	Ramularia 0-100	Rost 0-100	Rotform skala 1-9	Nack- höjd cm	Stock- löpare antal/ha
		Rhizo- mania	Nema- toder	Aphano- myces	50%	slutlig						
Medel mätare 1-3					56,8	98,3	38,9	11,8	30,9	5,0	5,0	31,4
1 Rasta	Syngenta Seeds	R	-	(T)	51,5	95,3	41	11	26	5,2	5,1	80
2 Gunilla	KWS	-	-	-	54,2	99,1	28	13	38	5,0	4,8	14
3 Nexus	Syngenta Seeds	R	(T)	(T)	64,8	100,5	48	12	29	4,9	4,9	0
4 Sophia	KWS	R	-	(T)	46,1	99,0	26	16	36	4,8	4,7	26
5 Plexus	Syngenta Seeds	R	(T)	(T)	59,0	100,8	46	11	35	5,2	5,6	25
6 Theresa KWS	KWS	R	T	(T)	50,6	98,2	44	14	17	4,7	4,4	0
7 Julietta	KWS	R	T	-	55,3	100,5	61	13	16	5,6	4,6	32
8 Angus	Maribo Seed	R	(T)	-	49,4	97,0	45	12	22	5,1	5,1	0
9 Jenny	Maribo Seed	R	-	-	55,1	100,8	58	12	24	5,2	5,2	17
10 Klaxon	Syngenta Seeds	R	-	-	48,5	97,7	56	12	29	5,5	5,1	9
14 Mixer	Syngenta Seeds	R	-	(T)	68,8	101,4	51	16	21	5,2	5,2	8
18 Rosalinda KWS	KWS	R	(T)	-	63,8	101,3	19	13	19	4,8	4,1	15
RSQ					77,2	84,1	80,2	75,4	83,1	76,4	95,6	17
LSD 5%					6,5	1,9	10,8	4,1	7,5	0,2	0,4	40

- Rosalinda är ensam sort i intäktstoppen, tätt följd av trion Mixer, Gunilla och Nexus.
- Alla sorter på listan, utom Gunilla, är resistenta mot Rhizomania.
- Sju sorter har någon form av nematodtolerans. Endast Julietta och Theresa KWS håller fullt ut på nivåer över fem ägg per gram jord. Läs mer i artikeln "Verksamma verktyg mot nematoder".
- Små angrepp av Aphanomyces i år, men den finns där. Välj sorter i gröna gruppen om du har haft eller misstänker problem.
- Mixer, Nexus och Rosalinda KWS startar snabbast och ligger kvar i toppen vid slutlig planträkning.
- Theresa KWS har den klart högsta sockershalten. I nästa grupp finns Rasta och Gunilla. Rosalinda KWS och Mixer ligger i mitten.

- Hög skördenivå lyfter renheten på både Mixer och Rosalinda till bästa nivån men rotformen, speciellt för Rosalinda, ligger bland de sämsta.
- Två av fyra block i försöken sprutas mot bladsvampar. I medeltal över alla 70 provade sorter 2009 gav behandlingen 640 kg mer socker per hektar. Nya sorten Rosalinda KWS ligger i "gröna gruppen" mot både mjöldagg, rost och Ramularia. Mixer är känsligare mot mjöldagg.
- Växetsättet varierar. Rosalinda KWS växer klart lägst och Plexus klart högst.

Resultat från försök 2007-2009 för

	Intäkt	Resistens/tolerans			Stocklöpare	Skörd		Inre kvalitet
	diff./ha	Rhizomania	Nematoder	Aphanomyces	Se nedan!	Rotskörd	Polsocker	Sockerkhalt
1. Bästa val	Rosalinda KWS	Angus	Julietta	Rasta	Gunilla	Rosalinda KWS	Rosalinda KWS	Theresa KWS
		Jenny	Theresa KWS	Plexus	Nexus			
		Julietta		Sophia				
		Klaxon		Nexus				
		Mixer						
		Nexus		Mixer				
		Plexus		Theresa KWS				
		Rasta						
		Rosalinda KWS						
		Sophia						
	Theresa KWS							
2. Mellan	Mixer		Nexus	Angus	Angus	Mixer	Mixer	
	Gunilla		Plexus	Gunilla	Jenny	Klaxon	Nexus	Rasta
	Nexus		Rosalinda KWS	Jenny	Julietta	Nexus	Gunilla	Gunilla
	Mätare			Julietta	Klaxon	Gunilla	Mätare	Mätare
				Klaxon	Mixer	Jenny		
				Rosalinda KWS	Plexus	Mätare		
					Rasta			
					Rosalinda KWS			
				Sophia				
				Theresa KWS				
3. Sämre val	Rasta		Angus			Sophia	Rasta	
	Klaxon		Jenny			Rasta	Klaxon	Rosalinda KWS
	Jenny					Plexus	Sophia	Nexus
	Sophia					Angus	Jenny	Mixer
	Angus						Angus	Angus
	Plexus							Sophia
4. Sämre än mellan		Gunilla	Övriga			Julietta	Plexus	Klaxon
	Julietta					Theresa KWS		
	Theresa KWS						Theresa KWS	Jenny
							Julietta	Julietta
								Plexus

Underlag	Data från SBU, NBR+SLU-försök 2007-2009, i vissa fall kompletterad med resultat från serie 105 praktiska försök och danska erfarenheter.
Förklaringar	Sorterna ligger rangordnade från bästa till sämsta inom alla kolumner utom för Rhizomania, nematoder och Aphanomyces där de ligger i bokstavsordning, inom gruppen Mätare är medel av de tre mest sålda sorterna under försöksåret: Rasta, Gunilla och Nexus. Sorter inom samma färg och utan tom rad emellan kan statistiskt inte skiljas åt. Sorter i gruppen "3. Sämre val" kan med hög statistisk säkerhet betraktas som sämre än gruppen "1. Bästa val". Samma gäller grupp 2 mot 4 Varje färg spänner som regel över samma nivå som LSD-värdet i aktuell tabell. För sockerkhalt och K+Na gäller dubbla LSD- värdet.
Ekonomi	Ekonomi enligt 2010 års avtal uträknat på redovisade medeltalsvärden över alla försök. Pris 25,51 Euro/ton 16 %-iga betor + 2,21 Euro (24 kr/ton vid 17,55 % sockerkhalt) i marknadstillägg enligt nya branschavtalet 2009-2010. Kronkurs 10,20, sockerhaltsreglering, renhetsreglering, massatorräme 7 kr/ton betor. Premier för K+Na ingår inte, ej heller premie för kvotuppfyllnad, transportkostnader för jord och analyskostnad.
Stocklöpare	Samtliga sorter visar på mycket låga stocklöpningsfrekvenser under åren 2007-2009. Stocklöpningsrisken har varit låg. Föreliggande försöks-serie är därför ett osäkert underlag för bedömning av stocklöpningsrisken under år med tidig sådd och/eller kall vår och sval försommar. I redovisningen ingår resultat från praktisk odling, praktiska sortförsök och danska erfarenheter. Utgångspunkten är placering i andra gruppen i bokstavsordning. Först vid rimlig säkerhet flyttas sorten uppåt eller neråt.

